

संस्कृत

Vervolgcurcus Sanskriet

In navolging van Yoga en Āyurveda is er in het Westen een groeiende belangstelling voor het Sanskriet, de taal waarin het Vedisch erfgoed is opgetekend. Meer en meer respect is er voor de universele reikwijdte van deze unieke, ‘oude’ taal, de precisie en bondigheid waarmee haar grammaticale regels zijn geformuleerd en het uitgebreide klankenpalet dat tot een muzikale recitatie uitnodigt.

In de basiscurcus is kennis gemaakt met de klankleer en de schrijfwijze (het Devanāgarī schrift) van het Sanskriet, gevolgd door de grammatica en het opbouwen van een woordenschat.

In de vervolgcurcus wordt dieper ingegaan op de diverse grammaticale elementen van het Sanskriet.

Na de vervolgcurcus is er een traject dat de voorbereiding vormt voor het Cambridge IGCSE examen voor diegenen die zich op 4 VWO niveau in het Sanskriet willen verdiepen.

De leergang Sanskriet is een gezamenlijk initiatief van de School voor Praktische Filosofie en Spiritualiteit, de School voor Filosofie en het Instituut voor Vedische Studies. Er is geen vooropleiding vereist. De leergang staat onder leiding van Johanna Smits. Zij heeft de Cambridge International Examinations in Sanskriet gedaan en heeft een langjarige ervaring met het intensief bestuderen van het Sanskriet



लक्ष्मी (Lakṣmī)
Godin van
Schoonheid en Welvaart

Pāṇini proberen is Sanskriet leren

Wijsheid uit het Oosten voor ons in het Westen

De Sanskriet grammatica is geordend door de grammaticus Pāṇini. Zijn grote verdienste is, dat hij het Sanskriet daarmee immuun gemaakt heeft voor veranderingen, zoals in spreektaal. De grammatica vormt één compleet geheel.

De zeer uitgebreide woordenschat is goed toegankelijk, omdat deze is afgeleid van een relatief klein aantal wortelvormen. Zodra de betekenis van een wortelvorm is begrepen, heb je de sleutel in handen tot de betekenis van de woorden die ervan zijn afgeleid. Een mooi voorbeeld hiervan is de Sanskriet wortelvorm *Kṛ* die de bron vormt voor een groot aantal woorden zoals: Karma, Karaṇa, Vyākaraṇa, Kriyā, Prakṛti, Prākṛta, Saṃskṛta,



enzovoorts. Al deze woorden hebben als generieke betekenis dat ze in een of andere vorm een scheppende actie in zich dragen. Hoe in het Sanskriet de wortelvormen in woorden worden omgezet en hoe de woorden worden gebruikt in zinnen, wordt door grammaticale regels voorgeschreven. Deze regels hebben een oneindige flexibiliteit in zich met betrekking tot het gebruik, mét behoud van precisie in de betekenis. Het inzicht in de innerlijke structuur van de Sanskriet taal is voor een student van onschatbare waarde. Dat is waarom de Sanskriet grammatica ook op vele terreinen haar waarde bewijst, bijvoorbeeld als hulpmiddel voor computerprogramming.

In de serie van vijf trimesters worden de volgende onderwerpen behandeld.

Trimester 1 — In dit trimester wordt hetgeen geleerd en geoefend is in de basiscursus, opgehaald en herhaald. Het betreft de vier stadia van spraak, de recitatie, de opbouw van het alfabet, Saṃyoga's, de Vedānta traditie en de grammatica van Pāṇini. Daarnaast wordt er een begin gemaakt met Dhātu's (wortelvormen) en hoe van daaruit een woord ontwikkeld wordt door middel van Prataya's (voor- en achtervoegsels). Een inleiding wordt gegeven in Nāman's (naamwoorden), Sarvanāman's (voornaamwoorden) en Viśeṣana (bijvoeglijk naamwoorden) en geslacht en getal. Ook Kriyā's (werkwoorden) worden inleidend behandeld.

Aandacht wordt besteed aan het kalligrafieren van de Sanskriet letters met de Sanskriet pen.

Trimester 2 — Een belangrijk deel van dit trimester wordt besteed aan het uitbouwen van de kennis en ervaring met betrekking tot de Nāman's (naamwoorden) en Kriyā's (werkwoorden). Bij de Nāman's (naamwoorden) wordt aandacht besteed aan Kāraka Sutra's (rollen in een zin), Vibhakti's (naamvalsuitgangen) en verbuigingen van mannelijke en onzijdige woorden op respectievelijk a en am: de rijtjes Rāma en Mitra. Met betrekking tot de Kriyā's (werkwoorden) krijgen de volgende onderwerpen meer aandacht: de drie Puruṣa's (eerste, tweede en derde persoon), het getal (enkelvoud, tweevoud en meervoud) en de tijden (tegenwoordige tijd, verleden tijd, toekomstige tijd). Vervoeging in tegenwoordige tijd.

Trimester 3 — Hoofdonderwerp in dit trimester is Sandhi (samensmelting). Behandeld worden: de vier elementen van Sandhi, interne en externe Sandhi, de wetten van Sandhi, Pāṇini en de Māheśvarāṇi Sūtrāṇi en AC Sandhi (klinker Sandhi), met Guṇa en Vṛddhi. Met betrek-

king tot de Nāman's (naamwoorden) wordt aandacht besteed aan de verbuigingen van vrouwelijke woorden op ā; rijtje van Sītā; en voor Kriyā's de vervoeging van de toekomstige tijd.

Voorbeeld van een Sandhi Sūtra:

IKO YAṆ ACI In plaats van IK is YAṆ als AC volgt

(Aṣṭādhyāyī van Pāṇini, 6-1-77).

Trimester 4 — In dit vierde trimester wordt de kennis van Sandhi (samensmelting) verder uitgebreid met HAL Sandhi (medeklinker Sandhi).

Voor naamwoorden gaan we de verbuiging behandelen van Tad, Aham en Tvam (dat, ik en jij) en de telwoorden. Voor de Kriyā's (werkwoorden) gaat de aandacht uit naar de modus of wijs (bijvoorbeeld gebiedende wijs), Parasmaipada en Ātmanepada en de tien klassen.

Trimester 5 — Ook in dit trimester is Sandhi een belangrijk onderdeel, nl. Visarga Sandhi alsmede Sūtra's over Sandhi, zoals beschreven door Pāṇini. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het kennen van de scheiding van de toplijn. Wat betreft Nāman's komt de verbuiging van Ātman en Brahman aan de orde. Verder is er een introductie tot Samāsa's (samengestelde woorden). Voor Kriyā's wordt de vervoeging in het imperfectum (onvoltooid verleden tijd) behandeld.

In alle trimesters wordt uitgebreid aandacht besteed aan het gebruik van het Monier Williams woordenboek en de Dhātu Pāṭha.

In de vervolgcursus zijn de volgende boeken verplicht:

- *Stories of Rāma, Part I*, Edited by Warwick and Elena Jessup, ISBN 978-81-208-3550-4.
- *Stories of Rāma, Part II*, Edited by Warwick and Elena Jessup, ISBN 978-81-208-3551-1.

In de vervolgcursus worden de volgende leerboeken aanbevolen als naslagwerk:

- Maaïke Mulder, *Sanskriet Grammatica* (Nederlands), ISBN 978-9-077787-19-9.
- A.M. Ruppel, *The Cambridge Introduction to Sanskrit* (Engels), ISBN 978-1-107-45906-9.

“The grammatical rules are also the rules of the creation”.

Śrī Śāntānanda Sarasvatī

Het Periodiek Systeem

Dimitri Mendelejev is bekend vanwege zijn geniale schema van chemische elementen, het Periodiek Systeem. De ontdekking ervan is algemeen bekend, maar weinigen weten waarom hij Sanskriet woorden gebruikt om ontbrekende elementen te beschrijven. Dimitri zocht naar patronen in de toentertijd bekende chemische elementen. Hij richtte zich op het hergroeperen van de individuele elementen, totdat hij een schema had met olopende atoommassa en terugkerende chemische eigenschappen. Dimitri was bevriend met zijn collega, de Sanskritist Otto von Böhlingk. Beiden gaven les aan de universiteit van St Petersburg. Von Böhlingk attendeerde Mendelejev op het tweedimensionale schema van het Sanskriet alfabet met verticaal de mondposities waar de klank wordt gevormd, en horizontaal de inspanning om de klank voort te brengen. Mendelejev presenteerde zijn eerste ontwerp van het Periodiek Systeem met open plekken voor elementen die nog niet waren ontdekt. Hij gaf deze open plekken een naam die een combinatie was van de Sanskriet telwoorden Eka (één), Dvi (twee) of Tri (drie) plus de naam van het chemische element één rij hoger, in lijn met dezelfde chemische eigenschappen. In de zeventig jaren daarna zijn de open plekken ingevuld.

Vervolgcurcus informatie

- Start:** in de week van 17 januari 2022
- Wanneer:** wekelijks - dag en tijd te bepalen door de vestiging van de School voor Praktische Filosofie & Spiritualiteit
- Locatie:** de gebouwen van de School voor Praktische Filosofie & Spiritualiteit, onder voorbehoud: Amsterdam (Badhoevedorp), Deventer, Eindhoven, Groningen, Leeuwarden
- Studielast:** 3 uur per week (inclusief 2 uur les)
- Contact:** instituutvedischestudies@gmail.com

Sanskriet

De studie van de Sanskriet grammatica - Vyākaraṇa - is een van de Vedāṅga's, de aan de Veda's gerelateerde wetenschappen die een praktische toepassing geven van de filosofische principes die in de Veda's zijn verwoord. Het klassieke werk van de Sanskriet grammatica is de Aṣṭādhyāyī van de grammaticus Pāṇini. Het is een meesterwerk van logische ordening en kunstzinnige vormgeving dat de geest diepte en scherpheid geeft. De bijna 4000 Sūtra's gebruiken een minimum aan klanken en zijn helder en precies.

De studie van Sanskriet in onze tijd vraagt een gefaseerde en een voor ons meer toegankelijke methode met betrekking tot de diverse grammaticale onderwerpen. In de cursus wordt daar uitgebreid rekening mee gehouden, zodat het Sanskriet zich stap voor stap voor de cursist ontvouwt. Veel aandacht wordt besteed aan een correcte uitspraak en de recitatie van invocaties en Śloka's. De woordenschat wordt opgebouwd mede aan de hand van woorden en begrippen uit de Vedānta filosofie, de Āyurveda en de Vedische astrologie.

Basiscurcus

De cursus begint met twaalf lessen waarin het accent ligt op de klanken en klanksamenstellingen van het Sanskriet. Daarnaast wordt uitgebreid aandacht besteed aan het leren lezen en schrijven van het Devanāgarī schrift.

Vervolgcurcus

In de vervolgcurcus van vijf trimesters komt aan bod hoe woorden worden gevormd vanuit Dhātu's (wortelvormen) met behulp van Pratyaya's (voor- en achtervoegsels). Verder staan Nāman's (naamwoorden), Kriyā's (werkwoorden), Sandhi (samensmelting) en Samāsa's (samengestelde woorden) op de agenda. Ook wordt aandacht besteed aan het gebruik van het Monier Williams woordenboek en de Dhātu Pāṭha.

IGCSE examen

Het derde deel van de cursus is een voorbereiding op het Cambridge IGCSE examen dat in het Engels wordt afgenomen, een traject dat ongeveer drie jaar duurt. De examenvereisten zijn uitgebreid gedocumenteerd op: www.sanskritexams.org.uk. De leerboeken die in dit traject worden gebruikt zijn Rāma 1 en 2, Mahābhārata 1, 2 en 3 en de Epic Civilization Course alsmede meer recent materiaal dat op de site van ISER te vinden is.